

Sygn. akt IX Ga 563/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie IX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Jakubiec (spr.)

SSO Małgorzata Skoczyńska

SSO Sławomir Boratyński

Protokolant: Elżbieta Zentar

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2016 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa P. G.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

w przedmiocie apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 7 października 2015 roku w sprawie sygn. akt V GC 441/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Sławomir Boratyński SSO Elżbieta Jakubiec SSO Małgorzata Skoczyńska

Sygn. akt IX Ga 563/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Siedlcach zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz P. G. kwotę 225,99 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 107,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że dniu 14 lutego 2015 roku miała miejsce kolizja drogowa w wyniku, której uszkodzeniu uległ pojazd marki R. (...) o nr rej. (...), będący własnością J. P.. Sprawcą kolizji był kierujący samochodem, którego pojazd posiadał ubezpieczenie obowiązkowe OC w Towarzystwie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

Uszkodzony samochód przyjęty został do warsztatu naprawczego w dniu 18 lutego 2015 roku. W tym samym dniu poszkodowany zawarł z powodem umowę najmu samochodu zastępczego marki S. (...) o nr rej. (...) oraz umowę cesji wierzytelności mocą, której cedent (poszkodowany) przeniósł na rzecz powoda wierzytelność obejmującą prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu auta zastępczego.

Poszkodowany wynajmował pojazd zastępczy do dnia 29 lutego 2015 roku.

Poszkodowany dokonał zgłoszenia szkody w Towarzystwie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.. W dniu 04 marca 2015 roku powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1845,00 złotych brutto, 1500,00 złotych netto z tytułu najmu samochodu. Pozwany decyzją z dnia 31 marca 2015 roku przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w wysokości 1446,51 złotych brutto, uznając wszystkie dni najmu zgodnie z przedłożoną fakturą VAT oraz zweryfikował stawkę najmu pojazdu zastępczego do kwoty 159,57 złotych brutto. Pozwany pozostałej płatności nie dokonał.

Sąd Rejonowy powołując się na art. 436 § 2 k.c. oraz art. 415 k.c., a także art. 19 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przyjął, że żądanie powoda jest bezsporne, co do zasady, zaś sporna pomiędzy stronami pozostawała stawka za najem pojazdu zastępczego.

Zgodnie z treścią art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Natomiast w myśl § 2 tego artykułu w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Z treści umowy zawartej pomiędzy powodem a poszkodowanym – strony ustaliły jako cenę najmu za jeden dzień kwotę 150,00 złotych netto. Sąd I instancji uznał, że brak było podstaw do kwestionowania takiej ceny, a zarzuty pozwanego dotyczące nieuzasadnionego zwiększania kosztów likwidacji szkody nie są uzasadnione. Pozwany nie wykazał czy i kiedy poszkodowany otrzymał jego pismo z dnia 17 lutego 2015 roku, w którym wskazywał, iż może zorganizować najem pojazdu zastępczego, a nadto poszkodowany ma prawo dokonania wyboru w kwestii najmu pojazdu zastępczego, w tym prawo do wyboru konkretnego przedsiębiorcy świadczącego takie usługi. Nie ma również obowiązku poszukiwać najtańszej wypożyczalni pojazdów, a wskazana w umowie stawka dzienna w kwocie 150,00 złotych netto – zdaniem Sądu Rejonowego nie była wygórowana.

W ocenie Sądu I instancji pozbawienie poszkodowanego możliwości korzystania z użytkowanego pojazdu mechanicznego w następstwie czynu zabronionego generuje uprawnienie poszkodowanej do wynajęcia pojazdu zastępczego na czas niezbędny do naprawy jej własności. Tym samym Sąd Rejonowy przyjął, że wynajęcie samochodu zastępczego było konieczne i niezbędne przez okres 10 dni, czego pozwany nie kwestionował. Mając powyższe na względzie w ocenie Sądu I instancji koszt najmu pojazdu zastępczego przez okres 10 dni winien wynosić 1500 złotych netto (10 dni x 150,00 netto).

Jednocześnie mając na uwadze stanowisko stron (pозew, decyzja o przyznaniu odszkodowania), jak również treść art. 86a ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r., z którego wynika, że do wydatków związanych z pojazdami samochodowymi, zalicza się m.in. wydatki dotyczące używania tych pojazdów na podstawie umowy najmu i stanowią one 50% wydatku, Sąd Rejonowy uznał, iż do wskazanej wyżej kwoty najmu należy doliczyć 50% VAT, tj. kwotę 172,50 złotych. Zatem koszt najmu winien wynosić łącznie 1672,50 złotych. Pozwana dokonała płatności w kwocie 1446,51 złotych (1297,32 złotych netto plus 50% VAT). W związku z powyższym Sąd ten uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, a mianowicie co do kwoty 225,99 złotych.

Sąd Rejonowy zasądził ustawowe odsetki od daty 19 marca 2015 roku (1 dzień po dacie wymagalności faktury wystawionej przez powoda).

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z treścią art. 98 § 1 k.p.c..

Od powyższego orzeczenia apelację złożył pozwany Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W., zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu za obie instancje.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c., art. 245 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę materiału dowodowego i pominięcie oferty pozwanego zorganizowania w ramach likwidacji szkody najmu pojazdu w kwocie 159,57 zł za dobę;
2. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przerzucenie obowiązku wykazania rynkowości stawek na pozwanego;
3. naruszenia art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 2 k.c. poprzez wadliwą subsumcję ustalonego stanu faktycznego pod wymienione normy prawne, w szczególności przyjęcie normalnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a szkodą w postaci wydatków na najem pojazdu w stawce ustalonej przez powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga zgłoszony zarzut naruszenia prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. w związku ze wskazanym art. 245 k.p.c., bowiem oceny zarzutu naruszenia prawa materialnego dokonuje się w świetle prawidłowo dokonanych ustaleń stanu faktycznego.

Zgodnie z powołanym przepisem sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Wyrażona w powołanym przepisie zasada swobodnej oceny dowodów w żadnym wypadku nie może oznaczać oceny dowolnej, naruszającej podstawowe zasady logiki i doświadczenia życiowego pomijającej dowody zgromadzone w danym postępowaniu, jednakże skuteczne podniesienie zarzutu naruszenia tej zasady wymaga wykazania, że określone fakty ustalone przez sąd nie wynikają z dowodów, na które sąd powołuje się bądź pozostają w sprzeczności z dowodami, które sąd w sposób sprzeczny z art. 233 § 1 k.p.c. uznał za niewiarygodne, bądź że sąd oparł się na dowodach, które ocenił wadliwie za wiarygodne bądź przeprowadzonych w sposób nieprawidłowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01, LEX nr 53144). Przyjmuje się zatem, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNP 2000/17/655).

Sąd II instancji może zakwestionować dokonaną ocenę materiału dowodowego sprawy jedynie wtedy, gdy jest ona nielogiczna i sprzeczna z pozostałym w sprawie materiałem dowodowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 maja 2010 r. I ACa 210/10, LEX nr 612294).

Zarzut naruszenia prawa procesowego – tj. art. 233 k.p.c., w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż jest niezasadny. Zdaniem Sądu II instancji Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił dokument z dnia 17 lutego 2015 roku w zakresie możliwości zapoznania się z jego treścią przez powoda oraz braku konieczności skorzystania z tak złożonej oferty, bez wskazania jej warunków.

Zakład ubezpieczeń jest obowiązany zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu naprawienia zaistniałej szkody, w tym również jak wskazano koszty pojazdu zastępczego. Jednak warunkiem jest by ta szkoda pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z działaniem sprawcy szkody, za którego ubezpieczyciel odpowiada. Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, zaś jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności (art. 362 k.c.). W kontekście powyższych regulacji, zobowiązany do naprawienia szkody – dłużnik wolny jest od odpowiedzialności w zakresie w jakim do powiększenia jej rozmiarów przyczynił się sam poszkodowany (wierzyciel) lub też osoby trzecie. Poszkodowany wykazał podstawę poniesionych kosztów, zaś jej zakwestionowanie, na co zwrócił uwagę Sąd I instancji winno skutkować wykazaniem ich zawyżenia lub nieprawidłowego wyliczenia. Z umowy najmu wynika, iż koszt dzienny wynajmu pojazdu zastępczego wynosił 150 zł netto, dlatego też roszczenie

powoda powinno zostać uwzględnione wysokości kosztu najmu pojazdu zastępczego. Istotnym bowiem jest, że pozbawienie poszkodowanego możliwości korzystania z własności w postaci pojazdu mechanicznego w następstwie czynu zabronionego generuje uprawnienie do wynajęcia pojazdu zastępczego. Zaś sam fakt ponoszenia kosztów związanych z eksploatacją jest wystarczająca przesłanka do uznania, iż poszkodowany korzystałby z pojazdu, gdyby nie wyrządzono mu szkody.

Nie sposób znaleźć usprawiedliwienie dla zarzutu apelacji, sprowadzającego się do zakwestionowania związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem a szkodą w postaci kosztów najmu pojazdu. Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 361 § 1 k.c. poprzez nieprawidłowe uznanie, że konieczność najmu pojazdu zastępczego pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem poprzez bezzasadne zobowiązanie pozwanego do wypłacenia odszkodowania w kwocie przewyższającej wysokość doznanej przez poszkodowanego szkody, wskazać należy, że są one bezzasadne. Stosownie do treści art. 361 § 2 k.c. w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Nie ma różnicy w pojęciu szkody w rozumieniu ogólnych przepisów prawa cywilnego i szkody w rozumieniu prawa ubezpieczeniowego. W obu przypadkach chodzi o utratę lub zmniejszenie aktywów, bądź powstanie lub zwiększenie pasywów osoby poszkodowanej. Do ustalenia szkody w ubezpieczeniu OC stosuje się ogólne zasady prawa odszkodowawczego. Odszkodowanie ubezpieczeniowe różni się jednak od zwykłego odszkodowania określonego w art. 361 k.c. co do charakteru, przesłanek i wymiaru świadczenia. Zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody może bowiem nastąpić według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy, podczas gdy odszkodowanie ubezpieczeniowe z tytułu OC wypłaca się zawsze w pieniądzu. Odszkodowanie ubezpieczeniowe należy się z tytułu odpowiedzialności gwarancyjnej, a nie sprawczej. Zasadą jest całkowita kompensata doznanego uszczerbku, wykluczająca jednak nieuzasadnione wzbogacenie poszkodowanego. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Przepis ten ujmuje związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem zobowiązanego, a powstałym skutkiem w postaci szkody, jako konieczną przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej i opiera się na założeniach teorii przyczynowości adekwatnej. Zgodnie z tą teorią, związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego. Wymagane bowiem jest też stwierdzenie - co należy do Sądu - że chodzi o następstwa normalne. Jakkolwiek bowiem art. 361 § 1 k.c. nie wprowadza związku przyczynowego w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości, to jednak wiąże odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. Bez tego bowiem zabiegu łańcuch skutków zdarzenia tkwiącego u podstawy obowiązku odszkodowawczego byłby nieograniczony. Normalny związek przyczynowy zachodzi wtedy, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajowym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest rezultatem typowym w zwykłej kolejności rzeczy, a więc nie będącym rezultatem jakiegoś zupełnie wyjątkowego zbiegu okoliczności. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11, przyjęto, że objęcie odpowiedzialnością ubezpieczyciela celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków na najem pojazdu zastępczego odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Ocena wysokości wydatków musi być dokonana przez pryzmat konieczności zachowania rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. O tym, czy wspomniane koszty i ich wysokość były „ekonomicznie uzasadnione” decyduje kilka czynników, w tym także obowiązek współdziałania wierzyciela z dłużnikiem, obowiązek nieprzyczyniania się poszkodowanego do zwiększenia rozmiarów szkody. Przy czym Sąd Najwyższy słusznie zauważył, że różnorodność okoliczności związanych z następstwami wypadku komunikacyjnego oraz sytuacją życiową poszkodowanego nie pozwala na formułowanie kazuistycznych wskazań, podlegają one indywidualnej ocenie. Stawka najmu zastosowana przez powoda mieści się w przedziale stawek najmu występujących na lokalnym rynku najmu pojazdów skoro

była przez niego stosowana i brak jest wykazania, że odbiega od cen panujących na rynku lokalnym, a zatem jest uzasadniona.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwany przegrał apelację w całości, w związku z czym powinien zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty tego postępowania. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Wynagrodzenie pełnomocnika powoda zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2 i § 12 ust.1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

SSO Sławomir Boratyński SSO Elżbieta Jakubiec SSO Małgorzata Skoczyńska